

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Geheime gesprekken van den Koning en de Koningin met Reintje, en het
pardon.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

Toen de zaken alzo waren besteld, ging mijn vader naar binnen, om zijnen schat te bezigtigen, maar toen kwam hem de droefheid aan; hoe meer hij zocht, hoe minder hij vond; al het zoeken was vergeefs; zijn schat was weggedragen en weldra bedreef hij de daad, waarover ik mij beklagen moet; hij verhing zich zelve uit spijt; en zoo liep de geheele zaak van BRUIN te niete, door mijne slimheid en list.

Bedenkt hoe ongelukkig ik ben; nu bekleeden IZEGRIM en BRUIN, die vraat, de hoogste en naaste plaatsen in 's Konings Raad, en de arme REINTJE heeft er geen dank voor gehad, dat hij zijnen vader heeft overgegeven, om het leven van den Koning te behouden. Waar zijn zij, die dit doen zouden: zich zelve bederven, om u te bewaren?

Geheime gesprekken van den Koning en de Koningin met REINTJE, en het pardon.

De Koning en de Koningin vlamden beide op gewin. Zij namen REINAART derhalve mede naar een stillen oord en zeiden: „Zeg het ons nu, waar die groote schat ligt.” REINTJE her-

L

nam:

Wör ji hävven den groten fhat?
 Reinke sprak: wat hulpe mi dat,
 Sholde ik nu wifen myn gôd
 Deme koninge, de mi hangen dôt,
 Unde lövet den देंven unde den mördenēren,
 De mid legende mi befwären,
 Unde willen mi forräd'liken myn' lyv avwinnen?
 Nēn, Reinke, sprak de koninginnen,
 Myn here fhal ju laten leven,
 Unde ju frundliken forgeven
 Altomalen finen övelen môd!
 Ji fholen fordan wāfen frôd,
 Unde mineme heren alletyd getruwe.

Reinke sprak: myn leve fruwe,
 In dēme dat mi de koning nu
 Dit fast loven wil för ju,
 Dat ik mag hävven fine hulde,
 Unde alle mine bröke unde ffulde,
 O'k allen unmôd nu wil forgeven,
 So is nēn koning nu in dēme leven
 So rike, alfe ik öm maken wil;
 Wentē des fhattes is boven mate fil,
 Unde wil öme wifen, wör he ligt.
 De koning sprak: fruwe! lovet öme nigt:
 Legen, stälēn, unde roven —
 Södanes moge ji öme tóloven.
 He is der argeften loggenēr ēn!

De koninginne sprak: Here, nēn!
 Al was Reinke kwād fan levēn,
 Nu moge ji öm wol loven geven,
 Wentē he den greving, finen frund,
 Medē befägt in desser stund,

Där-

nam: „Wat zou het mij baten; zou ik nu mijnen rijkdom wijzen aan den Koning, die mij hangen wil, en die de dieven en de moordenaars gelooft, die mij met leugenen bezwaren en mij verraderlijk van het leven willen berooven?”

„REINTJE,” zeide de Koningin, — „Mijn Heer de Koning zal u wel in het leven laten en uwen euvelmoed vergeven; en gij zult ook wel wijzer willen worden en hem getrouw zijn.”

REINAART zeide: „Mijne genadige vrouw! is het dat de Koning uw woord wil gestand doen, zoo dat ik zijne gunst mag erlangen en al mijne misdrijven en zonden en ook den euvelmoed vergeven zien, dan is er geen Koning thans in leven, die zoo rijk is als ik hem maken zal, want daar is een onmetelijke schat en ik zal het hem wijzen waar ze ligt.”

De Koning zeide: „Mevrouw! geloof hem niet. Liegen, stelen en rooven, dit moogt gij van hem verwachten. Hij is een der ergste leugenaars.”

De Koningin hernam: „Neen Mijn Heer! Al was REINTJE voorheen boos van bedrijf, gij moogt nu wel eenig geloof aan hem geven, vooral omdat hij GRIMBAARD, zijnen vriend, thans mede beschuldigt, en daarenboven nog

Dárto ók finen egen fader,
 De he beshermen mogte allegader,
 Unde mogte dat sággen fan andern deren,
 Wolde he wäfen kwaderteren.
 He werd nigt mër fyn fo ungetruwe.

Der koning sprak: mene ji dat, fruwe?
 Unde dorste ji dat for juwe bäste raden,
 Dat dár nigt nakome groter shaden,
 So wil ik desse broke nemen up mi
 Fan Reinken, wo grót de sake ók fy,
 Unde wil egt löven finen wörden shone.
 Men ik swëre't öm by miner krone,
 Were't, dat he hyrna mër misdéde,
 Al de öm töhoren tom teinden lede,
 We se ók weren, se sholden al
 Komen in shaden unde ungefal,
 Dárto in fele pärlement!

Reinke sag sus ummewend
 Den koning, unde krëg enen bätern mód,
 Here, sprak he, ik were unfród,
 Wan ik nu spróke alsodane wórd,
 De ik fo nigt bewisefede fórd,
 Ja in korter tyd, spade unde fro.
 De koning menede, it were also,
 Unde forgav Reinken allegader,
 Erst de ungunste fan sineme fader,
 Unde sine egene shulde ók also.
 Do word Reinke utermaten fro!
 Dat en konde ók anderst nigt wäfen,
 Went he was fan deme dode genäfen.

O koning, sprak Reinke, eddele here:
 God mote ju lonen desser ere,

Un-

zijnen vader; beiden zou hij moeten beschermen; indien hij zoo veel kwaads van andere dieren konde verzinnen, hoe boos zoude hij dan wel moeten zijn? Zoo ver kan zijne valscheid niet gaan."

De Koning sprak: „ Meent gij dat, Mevrouw! en durft gij dit voor uwen raad inbrengen en tevens u verzekerd houden, dat daarvan geene zware rampen zullen komen, dan wil ik de boeten en breuken van REINTJE wel op mij nemen, hoe erg de zaak ook zij, en ik zal nu zijne schoone woorden gelooven, maar ik zweer het u bij mijne kroon! is het, dat hij hierna wederom kwaad bedrijft, dan zullen allen, die hem in den tienden graad bestaan, in lijden komen, wie zij ook mogen zijn, en bovendien nog in vele gedingen en opspraak."

REINTJE den Koning zoo veranderd ziende, hervatte den moed. „ Mijn Heer! — zeide hij, — ik zou dwaas handelen, indien ik woorden bezigde zonder spoedig dadelijke bewijzen bij te brengen."

De Koning geloofde nu dat het zoo was, en hij vergaf alles aan REINTJE eerst de ongenade, waarin zijn vader; stond, en daarna de eigene misdrijven. REINAART verheugde zich ongemeen, en met reden, want hij verrees als het ware uit den dood.

„ Heer Koning! zeide REINTJE, — de Hemel zal u en de Koningin beloonen voor de gunst,

Unde miner gnädigen fruwen, de ji mi döt,
 Ik wil des denken, bin ik fröd,
 Unde ju des danken so hōgliken;
 Wente in allen landen unde riken
 Levet nu nemand under der funne,
 Dēme ik den fhat also wol gunne,
 Alse ju beden; wente ji
 Dit sus hävven fordened umme mi.
 Ik geve ju dēn ane allen hāt,
 So fry alse dēn koning Emerik befat,
 Nu wil ik ju fäggen, wōr he ligt,
 Unde wil de wārheid sparen nigt.
 Int ōften fan Flanderen, märket mi,
 Dār ligt eine grote wōsteny,
 Dār is ein bufh, de het Husterlo
 Syn regte name de is also.
 Dār is en borne, de het Krekelput;
 Gnädige here, märket ju dut!
 Desse stait nigt fērne dārfan.
 Dār kumt nigt hen wer wyv efte man
 Je in eineme ganssen jār,
 So grote wildnise is aldār,
 Sunder de ule unde de fhuvūt.
 Here, dār ligt de fhat behūd.
 De stede is geheten Krekelputte;
 Forstāt dit wol, it is ju nutte,
 Ji fholen dārhen unde ōk myn fruwe;
 Wente nemande wēt ik so getruwe,
 Dēn ji fenden konen alse ein bode;
 Wente juwen fhaden wolde ik node.
 Here, ji fulven moten darhin.
 Wan ji Krekelputte forby fyn,

Wer-

welke gij mij bewijst; ik zal het erkennen en aan u mijne dankbaarheid doen blijken, want in geen der landen onder de zon leeft er iemand, dien ik het zoo wel gun als u beiden; gij hebt het aan mij verdiend. Ik geef de schat aan u zonder eenigen haat of nijd, en gij zult ze hebben, zoo vrij en gaaf, als Koning EMERIK ze bezeten heeft, en nu zal ik het u zeggen, waar ze ligt en ik zal de waarheid niet sparen.

In het oosten van *Vlaanderen*, let wel op! daar ligt eene groote woestenijs, en daar is een bosch, dat heet: *Husterloo*. Zoo is de naam! — en daar is een bron, die heet: *Krekelput*. Hebt gij het wel verstaan, Genadige Heer? — Die put is niet ver van de heide. Gedurende het geheele jaar komen aldaar weinige menschen, man noch vrouw; zoo groot is de wildernis; alleen hoort men aldaar de uil en de koekoek. Heer Koning, aldaar ligt de schat verborgen. De plaats heet: *Krekelput*, onthoud dit wel, dit zal u te stade komen. Gij moet met uwe gemalin derwaarts gaan, want ik ken niemand, die u zoo getrouw is, dat gij hem tot bode gebruiken kunt; uwe schade zoude mij ter harte gaan, Heer Koning! Gij moet daar zelf heen. Als gij *Krekelput* voorbij zijt, zult gij twee jonge berken zien let hier wel op, Heer Koning! die digt bij de put staan; bij die berken daar ligt de schat begraven. Gij moet aldaar graven en

Werde ji där finden twe junge bärken ;
 (Here, her koning, dit fhole ji märken,)
 De harde by deme putte ftät.
 Gnädige here, to den bärken gät,
 Där ligt de fhat under begraven,
 Där fhole ji kratfen un fhraven.
 Dänne finde ji mös an ener fide,
 Dänne wërde ji finden mannig gefmide
 Fan golde rykliken unde fhone.
 Ji wërden där finden ök de krone,
 De Emerik drög in finen dagen ;
 De fholde Brune hävven gedragen,
 Wan fyn wille hadde gefhên.
 Ji wërden där mannige zyrheid fên,
 Eddele gefteinte unde guldene wark,
 De wêrdig fint mannig dufend mark.
 Hêr koning, alfe ji hävven dit göd,
 Wo faken wille ji in juweme môd
 Gedenken : o Reinke, getrüwe fos !
 De hyr fus gravede in dit mos
 Dessen fhat mid diner lift,
 God geve di ere, fo wôr du bift !
 De koning sprak : horet mi, Reinard,
 Ji möten mid mi up de fârd,
 Ik kan de ftede allene nigt raken.
 Ik hävve wol horen nomen Aken,
 Lütke, Kollen, Venedy un Parys ;
 Men wo Hufterlo efte Krekelput is,
 Där en hävve ik nêr fan gehôrd.
 Ik frugte, it is men ein digted wôrd:
 Dit en hôrde Reinke nigt gêrne,
 He sprak : here, ik wifê ju nigt fêrne,

wroeten; eerst vindt gij aan de eene zijde mosch, en dan aan den anderen kant, schoon werk van fijn goud, kostelijk en kunstiglijk gewerkt; ook de kroon, welken Koning EMMERIK bij zijn leven droeg, en welken BRUIN zou gedragen hebben, als hij in zijne wenschen geslaagd ware. Ook zijn aldaar nog vele sieraden van goud met edele gesteenten, duizenden van marken zilver waardig. En, Heer Koning, als gij dit alles in uw bezit hebt, hoe dikwijls zult gij dan bij u zelve zeggen: o REINTJE! getrouwe vos! gij die dit alles hier zoo in het mosch met list hebt begraven, zijt gezegend, waar gij moogt gaan.”

De Koning zeide: „Hoor REINAART, gij moet mij op de reis vergezellen. Ik alleen zal de plaats niet kunnen vinden. Ik heb wel gehoord van *Aken*, *Luik*, *Keulen*, *Venetie* en *Parijs*, maar, waar *Husterloo* en *Krekelpot* liggen, daarvan heb ik nooit iets vernomen. Ik vrees, dat dit alles verferd is.”

Dit hoorde REINTJE ongaarn. Hij zeide:
„Heer! ik wijs u niet zoo ver af als naar de

Alse wente to dem groten Jordane,
 Dat ji mi sus hōlden in kwademe wane.
 It is hyr harde by in Flanderen;
 Mine wōrde wil ik nigt foranderen.
 Horet, ik wil hyr fragen etlike gefellen,
 De ôk dat fülve fholen fortällen,
 Dat Krekelput by Husterlo
 Belāgen is, unde het also.
 He rēp Lampen, un Lampe forfhrak;
 Tohand Reinke to öme sprak:
 Lampe, wāfet nigt forféred,
 Komet, de koning juwer begëret
 Ik frage ju by juen eden,
 De ji kortes mineme heren deden,
 Sägget it by deme fulven eid,
 Wete ji nigt, wōr Husterlo stait,
 Unde Krepelput in der wōstny?

Lampe sprak: wil ji it horen fan mi,
 Krekelput is by Husterlo,
 Dat is ein bufh, de het also.
 Wente Simonet, de krumme, müntede dār
 Syn falshe geld io mannig jār,
 Unde lag dār mid den gefellen syn.
 Ik hävve dār faken geleden pyn
 Fan hunger unde fan groteme froste,
 Wan ik in nöden lopen mošte
 For Ryn, deme hunde, de mi was hard.

Do sprak fordan de fos Reinard:
 Lampe, gāt wedder mank jenne knegt,
 Ji hävven mineme heren enög gefägd.

De koning sprak: Reinke, wāfet tofrede,
 Wen-

Jordaan. Hoe kunt gij mij zoo verdenken. Het is zeer dicht bij *Vlaanderen*. Ik zal mijne woorden gestand doen en zeker is hier wel de een of ander, die u hetzelfde zal verhalen, en dat *Krekelput* bij *Husterloo* ligt."

REINTJE riep LAMPE (de Haas); deze verschrikte, maar de Vos zeide: „LAMPE, wees niet ontsteld, kom hier, de Koning doet u roepen, en ik begeer van u, op den eed onlangs aan onzen Heer gezworen, om te zeggen: waar *Husterloo* en *Krekelput* in de woestenij liggen.

LAMPE antwoordde: „Wilt gij dit van mij weten? *Krekelput* ligt bij *Husterlo*. Dit is een bosch alzo genoemd. De kleine kromme SIMON dreef aldaar gedurende vele jaren het munten van valsch geld, en huisde daar met zijn volk. Ik heb er dikwijls honger en kommer geleden, wanneer ik in nood op den loop moest gaan, gejaagd door RIJN, den grooten hond, die mij hard viel."

REINTJE hernam: „LAMPE, ga nu maar terug naar de knechts; gij hebt aan mijn Heer genoeg gezegd."

De Koning zeide: „REINAART houd het ten
goe-

Wente ik it in hastigen mode dede,
 Dat ik ju betêg mid unregten dingen;
 Men sêt, dat ji mi darhenne bringen.
 Reinke sprak: des were ik gans fro,
 Wan mine fake stunden also,
 Dat ik mid deme koninge mogte wandren,
 Unde mogte om sulven volgen in Flanderen.
 Men, myn here, it were ju funde.
 De fake sâgge ik ju in desser stunde,
 Wowol ik mi des fan regte mag sâmen.
 Wente Hegrims eins in des dûvels namen
 In einen orden ging hyrbeforen,
 Unde to eineme monnike word befhoren.
 Ôme konde an der provene niget genogen,
 De om fes monnike updrogen;
 He klagede alletyd unde kârmede
 So sêr, dat it mi entfârmede,
 Wente he word krank unde trâg:
 Do halp ik ôme alse mineme mâg.
 Ik gav ôme råd, dat he kwam fan dan.
 Hyrumme bin ik in des pawes ban.
 Mid juweme willen wil ik morgen
 O'k mid juweme rade mine sefe beforren,
 Unde wil fro, alse de sunne upgât,
 Na Rome umme gnade unde avlât.
 Fan dâr wil ik over mêr,
 Unde êr ik dohër wedderkêr,
 Wil ik so sefe hâvven gedân,
 Dat ik mid eren mag by ju gân.
 Reifede ik nu mid ju, wôr dat ôk were,
 Ein islik sprôke: sêt, unse here
 Hâvt nu fus syn meiste bedryv

Mid

goede, dat ik in drift u beschuldigde. Beijver u, om er mij heen te brengen."

REIN hernam: „Hoe zoude ik mij verheugen, wanneer mijn toestand het toeliet om met mijnen Koning te reizen en naar *Vlaanderen* te gaan, maar Heer Koning, het zou u als zonde toegerekend worden, indien gij met mij reisde. Ik moet u de zaak openbaren, hoe zeer ik mij schamen moet.

Toen IZEGRIM in een klooster ging, om zich als monnik de kruin te doen scheeren, had hij niet genoeg aan de portien, welke zes monniken voor hem opdroegen. Hij klaagde en kermde gestadig, en ik zag, dat hij ziek en lusteloos werd; ik moest mij wel over hem ontfermen en hem als bloedverwant helpen. Ik gaf hem den raad, hoe hij van daar konde komen, en hierom ben ik nu in den ban van den Paus.

Als gij het mij toestaat, dan wil ik het belang van mijne ziel behartigen; alsdan ga ik morgen, zoodra de zon opkomt, naar *Rome*, om absolute en aflat; van daar vertrek ik naar het Heilige land, en voor ik terug kom, zal ik zoo veel gedaan hebben, dat ik met eere in uw gezelschap mag zijn. Reisde ik nu met u, waar het ook was, een ieder zou zeggen: Zie! Onze Koning gaat nu het meeste om met REINTJE, dien hij onlangs wilde doen hangen, en daarenboven is REINTJE in den ban; Genadige Heer! Gij zult dit zelf wel inzien."

„Ja,

Mid Reinken, dēme he wolde nemen dat lyv;
 Dārto is Reinke ók in deme ban. —
 Sēt, gnädige here, wilt dit forftân!
 It is wâr, fprak de koning, na dēme ji fyt
 In deme banne, dat were mi forwyt,
 Wan ik ju lete mid mi wanderen.
 Ik wil Lampen efte einen anderen
 Mid mi nemen to der putte.
 Men forwâr, Reinke, it is ju nutte,
 Latet ju abfolveren út deme ban.
 Ji hävven mine hulde, ji mogen gân;
 Ik en wil juwe bādefārd nigt weren.
 Mi dunket, ji willen ju gans bekeren
 Fan deme kwaden to guden dingen:
 God late ju de reife fulbringen!
 Regt alle dit was gedān,
 Ging de koning fulven ftān
 Up ene hoge ftede fan ftene,
 Unde hēt de dēre algemēne
 Swigen unde fitten int gras,
 Islik na dat he geboren was.
 Reinke ftund by der koninginnen.
 De koning fprak fan al finen finnen:
 Swiget unde horet algelike,
 Ji fogele, ji dēre, arm unde rike,
 Horet to ji klenen unde ji groten,
 Mine baronen unde mine hūsgenoten!
 Reinke ftait hyr in miner gewōlde,
 Den men hūden hangen fholde.
 Nu hävt he dād hyr gedān to hove
 So fele, dat ik öme nu love,
 Ik geve öm mine hulde mid gansfeme finne,

Un-

„Ja, zeide de Koning, nu gij in den ban zijt, zou het mij tot verwijt verstrekken, indien ik met u reisde. Ik zal LAMPE of een ander bij mij nemen, tot de togt naar *Krekelput*. Is het voor u van belang, dat gij u van den ban laat afolveren, ik geef u verlof. Ik wil u in uwe bedevaart niet belemmeren. Het behaagt mij, dat gij u geheel van het kwade tot het goede wilt bekeeren; breng de reis gelukkig ten einde, en den besten zegen zij u toegebeden.”

De Koning krom vervolgens op eenen hoogen steen, gebod aan de omstaande dieren, die elk naar zijne geboorte in het gras zaten, stilte. REINTJE stond bij de Koningin.

NOBEL sprak: „Hooft gij allen, vogelen en dieren, arm en rijk, klein en groot, en met name gij, Baronnen en Hovelingen! REINTJE, dien men heden hangen zou, staat hier in mijne magt. Hij heeft mij groote diensten gedaan, zoodat ik hem prijzen moet. Ik schenk hem van ganscher harte genade. Mijne Gemalin, de Koningin heeft ook zoo veel ten zijnen voordeele gesproken, dat ik met hem verzoend en zijn vriend ben ge-

II wor-

Unde ôk mine fruwe, de koninginne,
 Hävt so fele gebäden for öm,
 Dat ik fyn frund geworden bin,
 Unde he forfoned is tegen mi;
 Unde ik hävve öm gegeven fry
 Beide fyn gûd, fyn lyv unde lede,
 Ik geve öm darto fastenfrede,
 Unde gebede ju allen by juweme live,
 Dat ji Reinken un fineme wive
 Unde finen kinderen alle ere dôt,
 So wôr fe ju komen in gemôt,
 Is et by nagte, efte is et by dage;
 Ik en wil ôk nu mêt nene klage
 Fan Reinkens dingen nigt horen.
 Hävt he kwád gedân hyrbeforen,
 He wil fik bäteren, unde dût also:
 Wente Reinke de wil morgen fro
 Stav unde ränzel nemen an,
 Unde to deme paves to Rome gân.
 Fan dannen wil he over dat mêt,
 Unde kumt ôk nigt wedder hër,
 Èr dan dat he hävt fulle avlât
 Fan alle finer fundliken dâd.

Hinze sprak fan grotome torn:
 Alle unse arbeid is forlörn!
 To Ifegrimme unde ôk to Brune,
 Ik wolde dat ik were to Luntertune!

worden. Ik heb hem genade geschonken voor lijf en have en geef hem nu vrijgeleide.

Ik gebied u allen op lijfftraf, dat gij aan REINTJE en zijne vrouw en kinderen alle eere zult bewijzen waar gij hen ontmoet, hetzij bij dag of bij nacht. Ik begeer ook geene nieuwe klagten te hooren, aangaande zijne bedrijven; heeft hij te voren kwaad gedaan, hij wil zich beteren en bewijst dit met der daad. Hij neemt morgen reeds den staf en randfel op, om tot den Paus te Rome te gaan, en van daar gaat hij naar het *Heilige Land*; hij zal niet terug komen, voor dat hij volle aflagt heeft van alle zijne zondige bedrijven."

Wraak over IZEGRIM en BRUIN, en toerustingten tot de pelgrimaadje van REINTJE naar Rome.

HINZE zeide tot IZEGRIM en BRUIN in toorn:
„Onze geheele arbeid is vergeefs. Ik wenschte wel, dat ik te *London* zat; nu REINTJE wederom bij den Koning in gunst staat, nu zal hij

M

nog